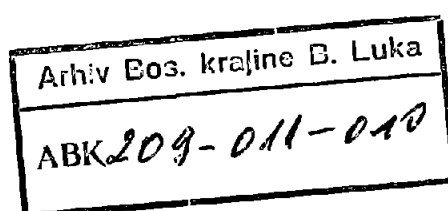

Milan Vukmanović

BLEKIĆ ABDUSELAM - ŠANDOR

- Kratiki biografski podaci o životu i radu -

BLEKIĆ Ahmeta ABDUSELAN-ŠANDOR
(1903-1942.)

Rodjen je u Bugojnu 1903.godine, gdje mu je otac radio kao upravni činovnik. Porodica se vraća u Banju Luku 1909.godine, gdje Šandor pohađa osnovnu školu. Poslije izbijanja prvog svjetskog rata otac je premješten u Kotor Varoš, gdje Šandor završava osnovnu školu. Po završetku osnovne škole upisuje se u Realnu gimnaziju u Banjoj Luci i boravi kod ujaka Derviša Haznadara. Budući da je od djetinjstva mucao, nastali su problemi sa školovanjem u Realnoj gimnaziji i otac ga povlači u Kotor Varoš i daje na izučavanje zanata kod Hamida Dizdara. Obučarski zanat počeo je izučavati koncem 1915.godine. U decembru 1916.godine umire mu otac i početkom ~~januara~~ januara cijela se porodica sa desetero djece vraća u Banju Luku.

Zbog teških materijalnih uslova života odlazi u Budimpeštu u potrazi za poslom i radi u slastičarnici Haruma kao pomoćni radnik. Tu ga zatiče kraj prvog svjetskog rata i mađjarska socijalistička revolucija pod vodstvom legendarnog Bele Kuna. Vraća se u Banju Luku kada je već uspostavljena država SHS i nastavlja izučavanje obučarskog zanata kod Halida Jusufovića. U Banjoj Luci radi kao obučarski pomoćnik do 1922.godine, kada ga strio odvođi u Skoplje. U Skoplju se upoznao krajem 1923.godine sa Habijom Bećirbašićem.

U Skoplju radi u kafani "Stari Majdan", čiji je vlasnik bio Djordjević Milan-Bambula, gdje su održavani sastanci društva "Abrašević" i ilegalni partijski sastanci. Poslije Revolucije Bele Kuna bio je to Šandorov drugi izravni kontakt sa radničkim pokretom. Poslije otpuštanja iz vojske u junu 1924.godine, kada je nakon tri mjeseca služenja oglašen za trajno nesposobnog zbog mucanja, nastavlja ~~izučavanje~~ da radi kao obučar. Simulirao je mucanje u takvoj mjeri kao da je nesposoban da uopšte govori s ciljem da bude oslobođen od služenja vojske kao svoj protest protiv režima diktature Obznane, što je drugovima često govorio.

U Banju Luku dolazi 1930.godine i uključuje se u organizovani sindikalni i ilegalni politički rad. Za člana KPJ u Banjoj Luci primljen je prije maja 1931.godine, mada

na ilegalnim zadacima radi već 1930. godine. Budući da sa njima partijska organizacija nije bila u izravnoj vezi sa skopskom, vjerovatno je ovaj period bio političko pri-
vjeravanje, mada je sasvim izvjesno da je Sander već u
Skoplju djelovao kao član SKOJ-a.

U Banjoj Luci veoma angažovano radi u sindika-
tu, RSD "Borac" i KKK "Pelešić", a posebno kao plaćajnik
države pomoći u očišćenju periodu do 1941. godine.

Sa Muhamedom Kazanom organizira povezivanje o-
bucara sa obrazovane zematske zadruge 1932. godine, a dvije
godine kasnije sa Milovanom Djurdjevićem otvara obdarsku
radnju (registriranu u Okružnom sudu pod br. 20783/34) pod
svojim imenom. Kada je po nalogu Uprave policije iz Novog
Sada Milovan Djurdjević uhapšen, Sander nastavlja da sam
vodi obdarsku radnju. Da je radnja postala punkt politič-
kog povezivanja i ilegalnog rada banjačkih komunisti.

Zbog ilegalnog rada Sander je desetak puta bio hapšen, ali
svaki put na krade vrijeme jer mu ništa nisu mogli dokaza-
ti. U političkom kartonu Uprave policije u Banjoj Luci se
naga je pisalo: "Rođen 1903. godine u Bugojnu. Rasparčavao
je komunističke letke i druži se sa komunistima. Pov. br.
953/36."

Najzre je bio povezan sa Kazanom i Iedom u svim
oblicima sindikalnog i političkog rada. S njima je zajedno
jedno vrijeme radio u radnji Turčinovića, s njima zajedno
bio najzre u jednoj partijskoj ćeliji 1933. godine, s njima
zajedno organizirao sindikalni i politički rad itd.

Da ne bi bio uhapšen, jedno je vrijeme radio u
Sloveniji, ali svega nekoliko mjeseci. Poslije povratka is-
to tako intenzivno nastavlja ilegalni rad koji dobiva no-
ve sadržaje u vrijeme pripreme za ustanak i u toku ustan-
ka sve do marta 1942. godine. Njegova radnja i kuća postali
su punkt za prikupljanje oružja, municije, sanitetskog mate-
rijala i druge vojne i druge opreme koja se veom stala u
partizane. Ovom vezom preko Sandora i Dantičala-Dalke Heli-
mga dolazili su i odlazili partizanski kuriri i stali
borci iz Banje Luke u partizane.

U ovom periodu Sander je bio na vezi sa najzgo-

vornijim partijskim drugovima (Djuro Pucar, Branko Babić, Duško Bole, Zaga Umičević i dr.) i radio po njihovim direktivama. Izravno je sudjelovao u organizovanju veze za odlazak Djure Pucara na slobodnu teritoriju i njegov povratak ponovo u grad.

U tom i takvom ilegalnom radu na prikupljanju oružja, municije i druge vojne i sanitetske opreme za partizane Šandor je bio jedna od centralnih ličnosti u okupiranom gradu. Kada je bio provaljen i kada je trebalo da bude uhapšen, blagovremeno obavješten odlazi u partizane. Međutim, mjesec dana kasnije, u četničkom puču početkom aprila 1942. godine zarobili su ga četnici, svjerski mučili i ubili. Svega mjesec dana živio je pod zastavom slobode čijim je sadržajima posvetio cijeli svoj život.

Milan Vukmanović

Arhiv Bos. krajine B. Luka
ABK